

Elfizetési árak:
Egész évre 4 frt, felévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr
Hirdetéseik mérsékelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
sárnap**
Felelős szerkesztő:
ERSCHINGER JÁNOS

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: vasut-u. 15.,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: főt 20.,
hová a lap anyagi részét illető köz-
lemények és előzetes pénzek küldendők.
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Ujpest község mint járási székhely.

Ha látjuk rohamosan fejlődő községünk jogkereső polgárait különféle polgári kötelességeik teljesítése, nemkülönben hatósági segély iránti kérelmeik végett szaladni a szélrózsa minden irányába, önkénytelen elénkbe tódul a kérdés: vajjon méltányos-e így látni el a köz iránti szükségét egy olyan községnek, a mely évenként direct és indirect adók ezimén 500,000 frttal járul az állam háztartásához.

Mert hogy is vagyunk csak most?

Ha valakinek az egyenes adó kivétele körül támad baja, a budapestvidéki pénzügyigazgatóságnál találja meg az orvosságot.

Ha valakit rossz sorsa a fogyasztási törvényekkel hoz ellentétbe, csak a fő- és székvárosi pénzügyigazgatóság segíthet bajain.

Ha valakinek illeték ügyekben kuszálódik össze a szénája, szakértő ember kell hozzá, aki megállapítja, vajjon az illetéket kirovó hivatal vagy a budapesti központi illetékkiszabási hivatal, vagy a váci adóhivatal volt-e? Igen gyakran megesisik, hogy tudomására jut a jogügylet mindkét hivatalnak és ugyanegy ügylet után kirovják mindkét helyen az illetéket. Akárhány ujpesti polgár mint délezeg ifju kezlte meg a fenti indokból származott jogsérelmének orvoslását, s ide-oda utazásaival gazdag osztalékhoz juttatva a különféle szállítási vállalatokat, mint törődött agg sem tudott az illetékesség labirintjaiba beletévedt igazához hozzájutni.

Folytassuk-e tovább? Az iparosok, akiknek száma meghaladja az 5000-et, apró-cseprő ügyekkel, hogy szaladnak az ipartestülethez, onnan az előjárásához, amely viszont illetékességi szempontból a Vác felsőjárás főszolgabírójához küldi őket, mire tehát ügyük az illetékes fórum elé ér, annak legnagyobb része a dolog természetéből kifolyólag — a fél helyrehozhatlan megkárosodásával — tárgytalanná válik és ha meg is indul a váci főszolgabíró előtt, mint illetékes fórum előtt az eljárás, bár az példátlan szorgalmat és előzékenységet fejt is ki, mert hisz a feleket nem székhelyére idézi, amihez joga volna, hanem majd minden héten maga jön Ujpestre és úgy a kora reggel mint a késő este a tárgyalási asztalnál találja, de hiába, ő neki Ujpesten kívül még 20 községe van, a melyek úgy személyes jelenlétét, mint ügyködését egyformán igénybe veszik és így az ügyek elintézése nélkülözi azt a gyorsaságot, a mit a polgárság méltán megkövetelhet, hogy ezek az állapotok, a melyeket korántsem soroltunk teljességükben fel — mennyire növelik a socialismust és az anarchismust, a

melyeknek különben is melegágya Ujpest, annak vázolásába jelenleg belebocsájtkozni nem akarunk.

Sokan a rendszerben keresik a hibát és nem riadva vissza a nagy adminisztratív költségektől (pedig a község pénze másra kell, szerk.) avagy talán rem is tudva róluk, a rendezett tanács felállítását sürgetik; mások ellenben a fővároshoz kívánnák csatolni Ujpeste, nem rejtve meg Óbuda példájától sem, a hol évtizedekig nem tett a főváros semmit. A mi meggyőződésünk szerint nem a rendszerben, hanem csak a felosztásban van a hiba: ha Ujpest községben főszolgabírói hivatal, adóhivatal és járásbírói hivatal, meg vagyunk győződve, hogy évtizedekig lehetne községünk ügyeit közmegelegedésre ezen rendszer mellett is vezetni. De ez által nemesak Ujpest község adminisztratív ellátása biztosíthatnák, ide lehetne csatolni Rákospalotát, Dunakeszt. Főthot esetleg Csömört: ezek mind a főváros alatt fekvő, rohamosan fejlődő községek, a melyeknek a közgazdasági iránti igényeik a vidéki járásokhoz tartozó községekkel nem ugyan azonosak, azokénál sokkal subtilisabbak és gyorsabb elintéztet igénylők; ezek már csak közlekedési eszközeik tökéletességénél fogva is, de számtalan érdekközöségeikből kifolyólag is igen könnyen csoportosíthatók voltak Ujpest mint járási székhely körébe.

Mi hiszük, hogy ezen eszménket Pestvármegyének jeles alispánja, mint az ügy kezdeményezésére hivatott factor, megfontolásának tárgyává fogja tenni, és miután annak lehető mihamarábbi keresztülvitele számos socialis indokból kifolyólag a szűk községi érdek hatáskörét messze túlhaladja, reméljük, hogy annak megtestesülése soká késni nem fog.

Ujpest közművelődési viszonyai- nak rövid áttekintése.

Ha Ujpest község évi költségvetésébe beletekintünk, azt fogjuk látni, hogy évenként 15-16,000 frtot fordít culturalis célokra. Ezen összegnek természetesen legnagyobb része az állami iskolák szubventionálására fordíttatik. Sokkal csekélyebb rész pedig egy-egy egyesület istápolására, mely a közművelődés szolgálatában áll.

Ha vesszük, biz az nem csekély áldozat, egy oly községtől, melynek van ugyan 30-35,000 lakosa, de vagyona semmi.

S ha végig tekintünk úgy az iskolákon, mint az egyesületeken, azt fogjuk látni, hogy biz ott még sok hezag vár kitöltésre.

Első sorban is a legnagyobb szükség volna a polgári fiúiskola kibővítésére, t. i. felállítani az V., VI., VII. osztályt, vagy pedig e helyett összekötni kereskedelmi középiskolával, a mi nem kis fontossággal bírna már azért is, hogy a tanuló ifjuság meg volna kímélve a naponkénti ki- és beutazással a fővárosba, a mi egyrésztől sok időt elrabol tőle, másrésztől pedig nem volna alkalma ép ezen utazások révén sok oly dolog elsajátítására, a mi egy

cseppel sem vág a középiskolák tanterveinek keretébe.

Másodsorban tekintünk csak végig amaz egyesületeken, melyeknek nyíltan bevallott célja a közművelődés előmozdítása; mit fogunk tapasztalni? Bizony azt, hogy vagy igen csekély, vagy nem oly mérvben szolgálják kitűzött céljukat, mint az kívánatos volna.

Most tehát, midőn futólag végig megyünk eme egyesületeink során és esetleg egyik-másiknak hibáira reá mutatunk, szolgálatot vélnünk tenni ezzel nekik; mert a mi kötelességünk a hiányosságok felkulatása, az övék pedig azok pótlása.

1. Első helyen érdemel említést az »Ujpesti Közművelődési kör« azért is, mert leginkább megfelel céljának, a mit fényesen sikerült hangversenyeivel és felolvasó-estéjeivel is igazolt. Azt az egyet rójuk fel hibájául, hogy szel hagyta hullani a valamikor jobb sorsra érdemes »Arany János kör«-t, holott könnyen fuzionálható volna vele, a mi csak előnyére vált volna.

2. Az »Ujpesti Zeneművelő egyesület« melyvel majd vizsgái befejezte után fogunk bővebben foglalkozni, most csak annyit jegyzünk meg, hogy a vezetőségnek rojuk fel hibául a vegyeskar felbomlását, mely valamikor gyönyörűen fungált és fenypontja volt a konzervatoriumnak.

3. Az »Ujpesti Dalkör«, mely mögött már 25 éves múlt áll s valamikor szép diadalokat aratott meg fővárosi énekkarok felett is, ma azonban nem tud arra a színvonalra emelkedni, a melyen 20 év előtt állott, s ezt annak tulajdonítjuk, hogy a vezetők nem válogatják meg az erőket, hanem ha valakinek csak kissé türehető hanganyaga van, habar zenei hallással absolute nem rendelkezik, azonnal felvetelik a tagok sorába, a helyett, hogy a régi tagok közül is kiküszöbölnek a hallás nélküli egyeneteket.

4. A »Kath. Legényegylet« utóbbi időben nem sok eléjelt ad magáról, a mi annál is inkább érthető, mert ep ezen egylet volt az, mely eddig mindig a legszebb tanujelet adta a tagok szorgalma és buzgalmanak.

5. Az »Ujpesti iparosifjak köre« igen szépen halad, a mit a felolvasó-estéjei és színelőadások látogatottsága leginkább igazol. Ez pedig ep úgy a vezetők, mint a tagok díszretére válik.

6. Az »Ujpesti Műkedvelő kör« ez a legújabb keletű kör, melyhez azonban szép reményeket kötünk, tekintve első előadásuk határozott sikerét és tudva azt, hogy a vezetők nem olyan emberek, hogy nem tudnának szép dolgokat produkálni, ha a tagokban megmarad az ambíció.

Általában tehát azt mondhatjuk, hogy nincs egylet Ujpesten, mely több-kevesebb kívánni valót ne hagyna; s ugyan hol kereszük ennek okát: kereshetjük abban, hogy Ujpest társadalmi élete laza, ezt viszont a főváros közelsége és a község lakosságának conglomerált volta idezi elő. Kereshetjük abban, hogy egyleteink sokszor igen gyarló dolgokat produkálnak, a minek következménye, hogy a közönség figyelmébe sem veszi őket. Főképen pedig abban kereshetjük, hogy a mit tíz ember alkot, azt egy rendszeren elrontja. Mert mint mindenütt, úgy itt is vannak emberek, kik a tudományosság és tudakosság megrögzött mániájában szenvednek. Ha valaki beszél velők, csakhamar meg fog győződni, hogy óriási geni-vel áll szemben, ki költő, író, szónok, zenész, festész, szobrász stb. stb. egy személyben. Az ilyen ember azután minden egyletben reservál magának egy-egy tiszteletbeli elnöki, elnöki, alelnöki, tükari, jegyzői, ellenőri stb. állást s mindenütt addig kotnyeleskedik, míg a józanabb elemet el-

riasztja, s azután uralmába veszi a tért, persze miféle aszai állapotokat teremt azután az ilyen. Láthatjuk tehát, hogy mily sok tényező volna itt a közművelődés fejlesztésére, de ezek legnagyobb része ma még holt tőke, s csak akkor fog cselekedni igazán szolgálhatni, ha a fent elsorolt bajok orvosolva lesznek.

Ujpesti állami anyakönyvvezetői adatok.

Születési esetek száma az utolsó heten 29. Halálozások száma 37.

Házasságkötések.

Ma vasárnap:

Marjos Béni és Zeil Anna, Sverz József és Rozenberg Julia, Hajduszy Agoston és Tisztartó Mária, Breitner Karoly és Moravitz Sarolta, Rieger Rudolf és Kitzinger Julia, Káldy Gyula és Velesau Iren, Rotter Geza és Weisz Sarolta.

Csütörtökön június 18-án.

Szabo József és Gerstmajer Berta, Polgar Kálmán és Simon Mária, Dombár Antal és Ramber Berta.

Rákospalotai állami anyakönyvvezetői adatok.

Születések a múlt heten 24. Halálozások száma 11. Házasságkötések száma 3.

HIREK.

A hódoló díszmenetben Ujpesti Egyesület, Rákospalotáról Bossányi György és Veszolovszky Béla masodgyező vettek részt. Utóbbi a község kiküldetésében, a község költségén részt vett a hódoló díszmenetben, a helyi községi ezen hazafias, tenykedésért teljes elismerést nyert.

Ujpesti község bajai. Ilyen cím alatt megírta a közönséggel utoljára a valami ujpesti tájékoztató írást az »Alkotmány« című Ujpesten csak elvett olvasott napilapot. E lap ugyanis azt írja t. hó 10-diki számában, hogy Lindt János községi bíró abbéli ígérte, hogy a község jövedelmeinek emelése legelőbb gondjait kezeli, nem várja be, mert — szerinte, vagyis inkább a rosszakarátu tudósító szerint, a község bevételei az utolsó időben észlelt módon apadnak s ennek főokát a fogyasztási adó körüli kezelésben véli feltalálhatni. Hogy mennyiben alapos ez a tudó-

sítás, kitűnik a következő száraz adatokból. A fogyasztási adóbevételek a folyó évben 10.000 forinttal s különösen a folyó havi bevételek már is 1000 forinttal meghaladják a múlt évi s illetve múlt év június hó első felében elért bevételeket. Hogy ez apadás-e és plane eljert apadás-e? ahhoz azt hisszük nem kell kommentar, de ahhoz sem, hogy az a simplex ujpesti magyar jobhszeműleg jart-e el, a mikor tudósításával az »Alkotmány« fölülítette s a községi bíró népszerűségét aláásmi akarta? Mi utánna járunk a dolognak es a tapasztalatok után megnyugtathatjuk olvasóinkat, hogy a fogyasztási berlet kezelése körül semmiféle mulasztás elő nem fordult. Lindt községi bíró, Zsoldos főjegyző, Rákoczy Aladar fogyasztási főnök, Komjáthy Gyula könyvező és Várady Ignác ellenőr összeműködése úgy mint eddig, ezentúl is biztosítja a fogyasztási berlet elvárható jövedelmeit. Igaz ugyan, hogy sokan az ezredéves kiállítás alkalmából horribilis jövedelmet vártak, de azok alaposan csalódtak, mert a kiállítás Ujpesti fogyasztására nevére éppen nem kedvező. Nezzük meg csak az üzleteket. Azok is, a melyek elég látogatottságnak örvendtek, most üresek. És ez teljesen érthető, mert Ujpest is a kiállításon költ, ott iszik, ott eszik — az ujpesti fogyasztás rovására.

Az ujpesti polg. all. leányiskola ifjusagi önképző köre múlt vasárnap délelőtti tartotta meg zároggyűlést, az igazgató és tanfőnök jelenlétében. A »Hymnus« elhangzása után, melyet a jelenlévők alvha hallgattak végig, Gallauner Anna az önképzőkör elnöke kelkes szavakkal esettette a leánynevelést a múltban es jelenben, kiemelve a jelenkor kövelemlényét a művelt nőtől, s kerte a kör tagjait, hogy azt, a mit részint az intézetben, részint önszorgalmukkal elsajátítottak, igyekezzenek a jövőben gyarapítani olvasás es gyakorlati által, foglalkozzanak a magyar irodalommal, mert nemcsak nőknek, hanem magyar népek születtek. Felvilágosította, hogy a kör tagjai rendkívüli szorgalmat fejtettek ki s, hogy a beadott dolgozatok között nagyon sok a díszretremeltő. Erre kibontotta a tanfőnöki tagokból álló bizottság által legjobbnak ítélt dolgozatokhoz mellékelt jelleges leveleket, melyek a pályanyertesek neveit rejtették. A kör tagjai eljenzessel hallgatták a nagy pályanyertes nevet, kik egyenkint a 10 korona pályadíjat az igazgató kezéből ávtették. A pályanyertesek: Adamis Mariska es Schweibert Margit III. osztályos, Deresenyi Jolan es Sas Etel IV. osztályos növendékek voltak. A

kör tagjai közül azonkívül még sokan kaptak jutalom könyveket. Közkiánatra az elnök Deresenyi Jolan es Sas Etel által irt dolgozatokat felolvastatta, melyek annyi buzgalom es olvasottságról tanuskodtak, miszerint még egy felsőbb intézetben is megálltak volna helyüket. Erre a titkári jelentés, valamint Gurányi Sarolta az ifjusági alelnök bucsubeszedé után felhangzott az önképzőkör dalárda által enekelve a »Szozat«. Ezzel véget ért a szép gyűlés. Kiváló köszönet illeti Gallauner Anna elnököt, ki faradságot nem ismerve vezette a kör szellemi működését, de köszönetet érdemelnek Egyedi Lajos, Wolfner Gyula es Iarsa Gyaresok, valamint a »Jute gyar« igazgatója es Gallauner Luiza igazgató, mint a kik 10—10 koronát adtak pályadíjakul, nemes adományuk által buzdítva a növendékeket az önképzésre.

A polgari fuiskola rajzkiallítása. Az állami polgari fuiskola dísztermében megtelepő, szinte szemkaparó az a színpompa, mely elhünk tárul, a hol a növendékek ez idei rajzai vannak gyönyörű csoportosítással elhelyezve. A díszterem daczára, hogy nagy, kicsinynek bizonyult, mert a kész rajzoknak, közel 5000 drb. fele sem fert fel a falakra s ezek három nagy csoportban az asztalokra vannak kitéve. Eamulatos az a pedanteria a rajzok egyforma tisztaságán es a precizitás azok kidolgozásánál. A terem falain levő nagy felső sor a III. es IV-ik osztály növendékeinek a rajzai, a hol a mertani festék arnyekolása a természet utáni rajzok, mintha csak maga a gipsz-minta volna felszegezve a falakra, oly hű a másolat; leheletsező finom arnyekolással virágesokrok, gyümölcsök, természetes falevelök, ornamentek hámozta tárul elénk festői csoportosításban. Ha figyelemmel megézzük az alsó három sort az I. es II-ik osztály tanulóinak rajzait, akkor megérjük, hogy hogyan volt lehetséges ezen bámulatos eredményt elérni, a hol is a rajzolás fokozatos haladása van feltüntetve nagy szakértelemmel. Schol sem látszik a ezerzavál es az esztétik, illye a festékekkel való küzdelem. A szép es érdekes rajzkiallítás nagyban díszesi mestert Nemeth Gyula rajztaart, aki kiváló szakértelemmel méltó nagy huzogsgot fejtett ki a rajzoktatásban.

Az ujpesti iskolák vizsgái. A helybeli tanintézetekben mindennit e heten tartottak meg a vizsgákat. Valamennyi iskolában a vizsgák alkalmával a szülők nagy számban jelentek meg, hogy tanu legyenek gyermekeik szép feleleteinek es meggyőződési szereze-

A „KÖZÉRDEK” TÁRCZAJA.

Nem kell. . .

Nem kell nekem már senki,
Senki sem,
Jólaktam a vilaggal
Teljesen.
Barát? — oh e csunya nev
Mert vagyon,
Ha ott hagynak az embert
A fagyon?

Mosolyt »esinál« s jó arezot
A barát,
S kihörpenti kupádból
A borát;
De azután, ha az ég
Fölleges:
Odább áll ő s helyetted
Mást keres.

Szerelő? ez elkopott
Gúnyszavak!
Rajuk lelsem menykövi
Hulljanak. . .
Ki szeret most? Mondjátok,
Ki szeret?
Ki érdemi meg az en
Szívemet?

Azt hiszitek, e szív is
Kőből van,
Nem szeretett még soha
Komolyan?
Ne higgyétek, mert hogyha
Kő volna:
Régen a tietekre
Hulolt volna!

Taksonyi József.

A czimbalmos.

Novellette.

Írta: Horváth Sándor.
(Folytatás es vége).

Mig ő valami ügyben messze földön jár, az alatt gyermeke született, meghalt es — eltemették. . . Hazatértekor csak a pázsitos sírhalom virágait öntözhethe fájo könnyeivel. . . Neje is meghalt nem sokára.

Másodszor is nősült, de gyermekekük nem volt egy sem, s epen azért fogadta magához ezt a kis leányt örökbe, kit most Gazsi által tanított, s kit rendkívül szeretett.

A grófkisasszony, Alice, szívhél viszonzta azt a nagy szeretetet, melyvel atyja őt elhalmozta, s mindenkor iparkodott kedveben járni, nehogy a legparányibb halátlansággal is vádolhatta, ha csak — gondolatban is.

Gazsi már három éve tanít a grófkisasszonyt teljes odaadással s örömmel tapasztalta, hogy grófi tanítványa oly szép előmenetelt ért el az ő vezetése mellett.

Naponta többször játszottak együtt ket czimbalmoson. A gróf barsony székjébe dőlve hallgatta azokat az edes hangokat, melyeket a játszók esáltak ki abból a két drótos faból. . .

... Egy szép napon arra ebredett Gazsi, hogy szíve egész hevevel szereti, imádjja Alice grófkisasszonyt. . . Ez a virágfakadás rendkívül felizgatta. Hogy Alice valaha az ővé lehessen, meg képzeletben sem merté remélni. Hogyan is lehetne az? . . .

Egő agygyal támolygott ki a kastély körüli elterülő parkba s ott gondolkodott sorsa felett. . . Ugy tetszett neki, hogy minden fűszál, minden bokoló virág szerelemről, edes boldog szerelemről suttog feléje. . . Meg a szellőcske is arról dudolla halk danáját, miközben arezát oly edesen csokolgatta körül enyhe szárnyaival. . .

Gondolataival tepelődve egy pázsitpamlagra vetette magát s szemét mindjobban megteltek könnyeivel s zokogását alig-alig tudta visszafojtani. . .

Merengéséből gyengéd lepteke zaja verte fel. Alice grófkisasszony jött feleje a rózsabokrok közül.

— Ön itt, tanár ur! — kerde nyajasan, Nini mi lelte? a szeméi olyan vörösek? . . . Tan — csak nem sirt? . . . Gazsi, mint a letten ért bűnös ötlöt, hatolt s rendkívül meg lepte a hang, melyen Alice szólott. . .

Mély beszélgetesbe elegyedtek s a vége az lett, hogy kölcsönösen bevallottak egymásnak titkos szerelmüket. . .

Boldogságuk egy nema csokba forrott, mit a főlejük hajló orgonafán dalogató kis madarka mosolyogva kísért figyelemmel, s midőn elesattant edes boldogságuk; csengő danába fogott, ászökte a szomszedos galyra, bizvást azért, hogy jobban láthassa a szerelmeseiket. . . Tan tanulni akart tőlük. A következő perczben már ő is csokolgatta vissza szállott párja piczi, dallos ajkát.

A »szerelem sötét verem«

Alice grófkisasszony nem titkolhatta atyja előit azt a forró vagyart, edes érzelmet, mely őt Gazsi iránt eltöltötte. . .

Atyja hallani se akart róla. Mar hogy is egyezne bele ilyen frigybe?

— Hová gondolsz? . . . Egy zigantyfajzat, egy Farao ivadék leppen az en örökömbe? Ezt nem tűröm, s hallani sem akarok felőle. Verd ki a fejedből, majd en a többiről gondoskodom! . . . Van más czimbalom művész is! . . .

— De atyam, edes jó atyam, érte meg, en csak öve, másé senkie sem obajtok lenni ez határozatom! . . .

E szavak elhangzása után a gróf arca eltorult, szó nélkül távozni készült a szobából. . .

nek gyermekeik haladásáról. Valóban szép előmenetelről győződünk meg a vizsgák alkalmával, mely szép siker minden esetre az intézet vezetőit és tanítóit dicséri, kik mindenkor nagy buzgóságot fejtenek ki nemes, de nehéz hivatásuk teljesítésében. Őszintén mondhatjuk, hogy iskoláink szép magaslaton állanak. Szorgalmas munkájukért kellemes pihenés legyen a tanítók jutalma!

— **Évzáró ünnepélyek.** Az újpesti polgári fiúiskolában ma vasárnap délelőtt, a polgári leányiskolában pedig holnap hétfőn lesz az évzáró ünnepély, melyet mind a két intézetben nagy fényvel készülnek megtartani.

— **Az újpesti faipari szakiskola ünnepélye.** Még nincs egy éve, hogy a kereskedelemügyi minisztérium Budáról a faipari szakiskolát, Újpestre áthelyezte; biztos talajra talált itt az iparnak eme szakiskolája, hol a lakosság zöme iparos, különösen asztalos. E hely látja el a fővárost ipari tárgyakkal. Rövid idő alatt eme iskola megmutatta létjogosultságát, megmutatta annak derek vezető tanára, Galkopf György, hogy a munka nemesítése mellett a szellem is helyet foglal, megmutatta, hogy nemcsak tanítani, de nevelni, különösen a hazaszerelet ápolni kell. S midőn hazánk különböző részeiben szeretett, drága hazánk ezereves ünnepélyét megzavarják, itt főváros mellett hazánk szívében, a faipari szakiskolában a horvath gyermekek lelkesen, szép ünnepélyt tartanak. F. hó 7-én, délelőtt 10 órakor a gyár-utcai épületben tartotta millenniumi iskolai-ünnepélyét. Csinosan feldíszített teremben foglaltak helyet a növendékek és a hallgatóság köztük dr. Kovács Nagy Lajos elnök, a polg. fiúiskola tanári kara és iparosok. A műsor 14 pontból állott. Kétféle különösen kel. horvath növendék szavala, kik teljes precizitással ejtették ki a szavakat s meglátszott rajtuk, hogy küzdenek a magyar nyelv nehezségeivel, de nagy volt beállás az akarat. Csopreghy Pál az iparosok nevében köszönte meg a vezető-tanár fáradságát. A vezető-tanár segítségére voltak Németh Gyula és Benedek Samu polg. isk. tanárok, kik részint a díszítést és betanítást, részint az enektanítást végezték. Vajha sokan ismernek ez intézet nagyratörésvet s adja az ég ura, hogy minden évben rendezzenek egy ily napünnepélyt horvath testvéreink hazaszereletre való tanításában.

— **Az Istvántelki gyermekmenhelyegyesület** f. hó 11-én esütőrökön ünnepelte fenn-

Alice sírő, könyörgő hangon újból kísértetet tett.

— Jó atyám, hát így hagysz kinos vergődésben, minden biztató szó nélkül? ... Oh könyörűj! ...

E frigybe sosem egyezem bele! Azé a ezigányfajzate nem fogsz lenni! ... Ki az apja? ... Ki az anyja? ... Ó maga sem tudja. Az utca porából szedték fel azon embert, én meg urat faragtam belőle, s most halálból felülja háznepem nyugalmát, boldogságát! ...

Ah, ha tudtam volna! ...

A szoba ajtó hirtelen fellarult s azon egy inas lepott a prof ele s szavakkal:

Melóságos uram! egy ezigányasszony sürgős bebocsáztatást ker. ...

— Vezesd szobamba, én is megyek!

Mióta a ezigányasszony látogatást tett a kastélyban azóta a prof nagyon megváltozott. Gázsit »fiannak« szolítja, s Alice profkisaszszonynyal szemben is sokkal engedékenyebb, sokkal nyájassabb. ... Olyan nagyon boldog most minden tekintete. ...

Azt a kis sírhalmot pedig ott a szomorúfüz alján a kertben, melynek virágait a prof annyiszor öntözte hevkönnyével, hiába keresté Alice is, meg Gází is, eltűnt, nyoma veszett. ... Helyen rozsabokor nyíló virágai árasztják édes, mámorító illatukat. ...

Harmadnapra a ezigányasszony látogatása után Sulyok Gází is megváltozott, amennyiben keresztvíz alá vittek, s törvényes szüleiként Karczfalvy grófot írták be első nevével. ...

Sulyok Gázsiból Karczfalvy Tihámgrófflett

Édes fia volt Gází a grófnak első nájétól.

Hogy Alicének nem kellett többet könyörögni frigye megköteséért, azt talán föllesleges is mondanom.

állításának negyedszázados jubileumát. Az ünnepély az intézetben folyt le s azon a többi notabilitások közt Darányi miniszter is jelen volt, aki ekes szavakban mondott köszönetet az intézet elnöknek gróf Károlyi Sándornak az intézet fentartásáért. Gróf Károlyi Sándorne nevével a jótékony és humanus intézmények létesítésénél mindenütt találkozunk, kívánjuk hogy az emberiség érdekében tett jótékonyágát számos even keresztül gyakorolhassa.

— **Iskolai ünnepély.** Az ezredéves ünnepélyt mello modon es lelkesen ünnepelte meg mult vasárnap d. e. 11 órakor a Rakospalotán levő Wagner Manó-féle magán-gymnázium ifjusága. Ez alkalommal az intézet szép kertje, a hol az ünnepély megtartott, igen izlésesen volt feldíszítve. A fakon nemzetiszínű zászlók lengtek, a díszes elnöki emelvény mögött fel volt állítva örökzöld koszoruba foglalva a király életnagyságu mellképe, a fölött pedig a magyar ezimér díszlett. Az ünnepély a »Hymnus« elenekléssel kezdődött meg, mit a szépszamu selókelő jelenlevők álla hallgattak végig. Ezután Schnabl Robert dr. gymnáziumi igazgató szellemdus megnyitó beszede következett, melyet a jelenlevők zajosan megoljeneztek. Utána Ratkay Istvan az intézet növendéke Bajzanak »Ebrezslő«-jét szavaltta el nagy hatással. Most Wagner Manó intézetülajdonos lépott az emelvényre es nagy szakertelemmel, igen erdekesen es a jelenlevők nagy élvezetere hazánk ezereves történelmét escelelte, mely tanulmányos visszapillantásért zajos eljenzést aratott. Ezt Kuliznyak Istvan tanuló »Ki volt nagyobb« es Horvath Imre tanuló »Ezer év ünnepe« című ügyes szavaltatjai követték, melyek közül különösen Horvath Imre szavaltata aratott nagy hatást. Végre a megható es fetyesen sikerült ünnepély Schnabl Robert dr. gymn. igazgató szép záróbeszédével es a növendékek imájával, a »Szózat« elenekléssel véget ért. Ünnepély után Wagner Manó intézetülajdonos vendégszerető házána ünnepi ebéd volt, melyen az ünnepélyen megjelentek nagyrésze részt vett. A negyedik fogasnal a házigazda a királyt köszönlötte fel, utána Chobot Ferencz rakospalotai plebanos a derek tantestületet ellette, végre pedig Komáromi László a kedves háziasszonyra ürítette poharát. A díszes társaság csak este oszlott szét.

— **Kérélem a t. közönséghez.** A Budapestre szoló levelezéseket a hiányos címzés miatt meg mindig nem lehet a kellő gyorsasággal kézbesíteni, mert a címiratban a t. közönség löbbnyire csak az utcait es házszámot tünteti ki, holott ha a közigazgatási kerületet es lehetőleg az emelet, ajtószámot is feljegyezne, a levelezések kézbesítést meggyorsítana es a postai közegek teendőit is megkönnyítene. Az utazó postai alkalmazottak — ugyanis — a Budapestre érkező mozgó- es kalauzpostákkal közvetített összes levelezéseket már utközben közigazgatási kerületek szerint rendezik oly célból, hogy a kézbesítéssel foglalkozó székesfővárosi postahivatalok a rendezett levelezéseket a közigazgatási kerületekben alakított levelezőkerületek szerint gyorsan szétoszthassák. Ha a levelek címzése hiányos, az utazó postai alkalmazottak, nemkülönbet: a kézbesítő postahivatalok feladatukat a kellő időre megoldani nem képesek es ennellögyva kellő időre a levelek sem kézbesíthetők. Újból felkerem tehát a t. közönséget, hogy saját érdekében a levelezések gyorsabb kézbesíthetése sa postai alkalmazottak amugy is terhes szolgáltatának megkönnyítése végett a Budapestre szoló levelezések címiratában az utca es házszámot kívül a közigazgatási kerületet (I—X-ig) es lehetőleg az emelet es ajtó számát is kiírni sziveskedjék. *Dürr, s k.*

— **Az államrendőrség főkapitánya** az újpesti háztulajdonosokhoz a következő rendeletet boesájtotta ki: Rendelet. Közérdekből es különösen a közbiztonság, a közrendeszet es a postaszolgálat szempontjából, de a nagyközönség kényelme érdekében is elengedhetlenül szükséges, hogy a házfelügyelő, házmaster, vagy ilyenek nem léteben maga a házház tulajdonosa a házház lakó összes személyekről tudjon, azokról névjegyzéket vezessen es a felvilágosításért hozzá forduló rendőrközegnek, postaszolgának, kézbesítőnek, vagy egyéb hatósági es bírósági alkalmazottnak es magán-

feleknek utbaigazítást adjon. Ezen okból az 1881. évi XXI. t.-cz. 8. §-ában adott jogomnal fogva a következőket rendelem: 1. Minden házház felügyelője, házmastera vagy ilyenek nem léteben a ház tulajdonosa, a házház lakó összes lakókról, albérlőkről es eseledékről, azok foglalkozásának es a lakosztálynak pontos feltüntetésével mellét befűsoros jegyzéket tartozik vezetni es azt könnyen hozzáférhető helyen lakásában kéznél tartani. 2. A lakók, albérlők es eseledékek minden változása, be- es kiköltözése a jegyzékbe bevezetendő. 3. Ezen jegyzék a felvilágosítás kerő rendőrségi, bírósági, posta, törvényhatósági es egyéb hatósági közegeknek, szolgáknak es kézbesítőknak kívánatára mindig felmutatandó es azoknak, ugyszintén a kérdezősködő magánfeleknek a szükséges szóbeli utbaigazítás is megadandó. 4. Ezen rendeletem be nem tartása kihágást képez es az 1881. évi 21. t.-cz. 8. §-a értelmében 50 forintig terjedő pénzbűntetéssel, nem fizethetés esetén pedig megfelelő elzárással fog büntettetni. Budapest, 1896 április 18. *Rudnay Béla s. k.* főkapitány. Mint ebből láthatjuk e rendszabály az említett háztulajdonosok közt nagy riadalmat fog okozni, mert a benne emelt bírságokból bizonyára többkevesebb sokaknak kijut belőle. Részünkről ezen újítást szükségesnek es helyesnek tartjuk, mert az olyanmire szükséges, de költésghiany miatt nem létesíthető bejelentési hivatal nem-neműkép pótolja, csak a kivételőség tekintetében vannak némi aggályaink, mert az újpesti háztulajdonosok közt sok olyan van, aki az írás-olvasás mesterségéhez keveset ért es a hónapos ágyon lakók nagy része éjjel járva haza, a jegyzék rendbetartását es az ellenőrzést felette meg fogja nehezíteni.

— **Uj penzintezet.** Rakospalotán »Rakospalotai közsegi lakarekpenztár részv.-társaság« bejegyzéssel 50,000 frt alaptőkével uj penzintezet alakult, mely már meg is kezdte működését. Az uj penzintezet szép feladatot tűzött ki maga elé: az elhelyezett tőkéket jól kamatoztatni es oleső hitelt nyújtani, mely előnyös körűlmeny az intézet felvirágzását biztosítja es az rövid fennállása óta már szembetűnően mutatkozik is. Továbbá az intézet mint az alább következő névsorból kilűnik oly kezek vezetésére van bizva, kik teljes garauziál nyújtanak az intézet solidáris működésére es a penzügyek sikeres lebonyolítására. Elnöke: Bossányi László, alelnöke es vezérigazgatója: Detrich Gyula, igazgatósági tagok: Bankó Istvan, Chobot Ferencz, Beller Janos, Fellner Jozsef, Friedmann Armin es Diamantstein Lajos.

— **A »Budapest-Ujpest-Rakospalotai villamos közutl vasut részv.-társaság«** május havi forgalma a következő volt: a Lehel-utca megyeri vonalon 116430 személyt, a rakospalotai vonalon 131297 személyt, összesen 247727 személyt szállított. Bevétele volt: a Lehel-utca megyeri vonalon 8764 frt 68 $\frac{1}{2}$ kr., a rakospalotai vonalon 9248 frt 49 kr., összesen 18013 frt 17 $\frac{1}{2}$ kr. A vonalak megnyitása óta szállított személyek száma: a Lehel-utca megyeri vonalon 642337, a rakospalotai vonalon 198967, összesen 841304. Összes bevétele: a Lehel-utca megyeri vonalon 45941 frt 76 $\frac{1}{2}$ kr., a rakospalotai vonalon 13724 frt 60 $\frac{1}{2}$ kr., összesen 59666 frt 37 kr.

— **Eltűnés.** Szelepcsényi Jozsef könyvelő újpesti lakos — Szelepcsényi sörszállító fia — mult hó 16-ika óta eltűnt: Beesben lakó nejehez intézett leveleiben azt írta, hogy öngyilkossá lesz. Eltűnésekor balkezen egy jegygyűrű volt S. J. 1894 $\frac{2}{3}$ felirással; azonkívül 200 frt készpénz es egy gyermekarczkép is volt nála. Nem tudják mi indíthatta e végzetes tette.

— **Építkezés.** Mult heti számunk ily című cikkének már is meglátszik hatása. A közsegi előjáróság már is feljelentette Vix Jakab újpesti Attila-utcai házbírókost, a ki földszintes házára engedély nélkül emeletet épített, a vácsi felsőjárasi főszolgabírónak Kivánsiak vagyunk mit határoz a főszolgabíró?

— **Millenniumi dragasági pótlék.** Újpest közsegtisztviselői, segéd- es kezelőszemélyzete szintén folyamodott a közsegi képviselőtestülethez ilyen pótlékért, hisszük, hogy meg is adják nekik. Itt csak azt említjük fel, hogy közsegek, vasuti vállalatok, gyárak, a székes-

főváros, az államvasut mindannyian adtak alkalmazottjaiknak e czímen segélyt. Legutóbb Kispeszt község képviselőtestülete összes alkalmazottjainak két havi fizetést adott millenniumi jutalomképen. Bizonyára az oly annyira generosus Ujpest képviselőtestülete sem marad hátra e tekintetben.

— **A munka aldozata.** Ötli Kázmér 26 éves nőtlen munkás mult szerdán delután az Ujpest és Óbuda közt építendő hidrol munkaközben a Dunába esett és nyomtalanul eltűnt.

— **Az alagi loversenyek** nem 5 napon át tartanak, mint mult számunkban tovesen írtuk hanem csak 4 napon és pedig június 14, 16, 18 és 21-en. A versenyek delután $\frac{1}{4}$ óra-
kor kezdődnek és 6 óra után érnek véget. A versenyterre két vonatlat lehet Rákospalotáról menni és pedig d. u. 2 óra 51 perczkor és delután 3 óra-
kor. Mindkét vonat a versenyek megkezdése előtt ér oda. Helyárak I. hely 3 frt. II. hely 70 kr. A vasutra külön jegy váltando

oda vissza. A főbb versenyek a következők: **Rákosi díj-gátverseny** 11000 korona. **Szövetkezeti akadályverseny** tisztelet díj és 6000 korona. **Dunakeszi gátverseny** 4600 korona és a **Millenniumi akadályverseny** tiszteletdíj és 23000 korona.

Birói árverések

Június 16. Gazdacska János ingói, Ujpest, percz-u. 10.

Június 19. Heisz Tamásné ingói, Ujpest, István-u. 11.

Június 20. Steiner Henrik ingoi, Ujpest, Kölcsey-u. 2.

EGYESÜLETI HIREK

— Az »Ujpesti Dalkör« folyó ho 6-an a rákospalotai Korona-vendéglőben ádapestélyt rendezett válogatott közönség előtt, mely az érdekes műsor egyes számai kitűnő tapsal fogadta. Az előadás befejeztével megkez-

dődött a táncz, mely reggeli 5 óráig tartott. Jelen voltak asszonyok: Schmidt Richardné, Holczabek Viktorné, Machnitzky Gyuláné (Kis-Czell), Delinovsky Károlyné (Budapest), Wünsch Jozsefné, Medveczky Györgyné, Martonffy Frigyesné, Erschinger Jánosné, Doctor Bélané, Pótz Mihályné, Ehrenwald Lajosné, Grünfeld Zsigmondné, Szubota Istvánné, Weisz Regina, Fuchs Antalné, Felsner Katalin, Halasz Istvánné, Finitzer Lajosné, Szubota Ferenczné, özv. Örvösi Vilmosné, Höflinger Mihályné, Immelmänné, özv. Fassbergerné, Furiakovicsné, Baltiszvylér Karolyné, Nemeth Istvánné stb. Leányok: Detinovsky Kazmira és Theodora (Budapest), Lieber Gizella, Tóth Antonia, Pótz Gizella, Nagyfalussy Ilona, Medveczky Boriska, Halasz Ella és Vilma, Ehrenwald Berta, Grünfeld Janka, Stern Ceczilia, Martonffy Eteika, Pohl Emma, Speller Paula és Irma, Kuliesek Jozsa, Furiakovics Irma, Fuchs Roza, Baltiszvylér Emma és Roza, Dazitek Albina, Gasperek Maria, Haszmann Irma, Fassberger Anna és Klottild stb.

Ujpestnek egyedüli dusan és nagy választékban felszerelt

Papir- és könyvkereskedése Schön Bernát

főut 15, fióküzlet Károly- és templom-utca sarkán.

Író, rajz, festő és mindennemű iskolaszerek nyomtatványok szállítása.

MERKUR-KÁVÉHAZ.

Kávéház-megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **főut 38. szám alatt** levő kávéházamat a mai kor igényeinek megfelelően átalakítottam és azt

Merkur-kávéház

elnevezése és saját vezetésem mellett e ho 6-an megnyitom.

Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, nem mulaszthatom el megjegyezni, hogy a legjobb és legszolidabb kiszolgálás mellett **kitűnő kávéházi italokkal és hideg buffettel** fogok szolgálni és minden törekvésem oda fog irányulni, hogy tisztelt vendégeim meglegedését minden tekintetben kiérdemljem.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok

kitűnő tisztelettel

WACHSLER ADOLF
kávéháztulajdonos.

2-3

Kitűnő tekeasztalok.

Vendéglő-megnyitás.

Fizel Ferencz volt bérlőmtől **jóhirnek örvendett vendéglőmet** visszavettem és volt bérlőmtől a Plachy Gyula és özvegy Rudnyánszkyne nagybirtokosok **szadai pinczéiben levő borait is átvettem**, miáltal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy vendéglőmet a **legjobb tiszta borokkal** nyithatom meg.

Ozián Ferencz vendéglős üzletvezetőm **magyaros jó konyhája és legjobb boraim** megismerésére vagyok bátor Ujpest nagyérdemű közönségét bizalommal meghívni.

Kitűnő tisztelettel

HALÁSZ ISTVÁN
háztulajdonos
Ujpest, csónaplácson.

2-3